

Eduskunnan kanslian virkakielikampanja

Eero Voutilainen

Selkeän kielen päivä

5.10.2020

EDUSKUNTA

Esityksen rakenne

- 1) Eduskunnan virkakielityön lähtökohtia
- 2) Eduskunnan kanslian virkakielityöryhmä
- 3) Eduskunnan kanslian virkakielikampanja

Eduskunnan kanslian virkakielityö:

Lyhyt historia

- **1906** → Osasto- ja toimistokohtaiset käytänteet
- **2007** *Keskuskanslian kielenhuoltotehtävien kartoitus ja kehittäminen*, eduskunnan kanslia.
- **2014** *Hyvän virkakielen toimintaohjelma*, opetus- ja kulttuuriministeriö.
- **2017** *Eduskunnan kanslian strategia 2017-2019*
 - Toimenpide 4.3.2: *Edistetään hyvää virkakieltä.*
- **2019** Eduskunnan kanslian virkakielityöryhmä
 - Pysyvä, osastorajat ylittävä työryhmä 14.5.2019–

Eduskunnan kanslian virkakielityö: Lähtökohtia

- Avoin demokratia
- Saavutettavuus
- Kaksikielisyys
- Tiedepohjaisuus
- Joustavuus
- Virkatyön sujuvuus ja työhyvinvointi
- Yhteistyö

Kanslian virkakielityöryhmän tehtävät

- ✓ "kartoittaa tarpeet ja laatia suunnitelma virkakielen kehittämiseksi eduskunnan kansliassa (sekä suomen että ruotsin kieli)"
 - ✓ "käynnistää eduskunnan kanslian virkakielikampanja, jossa edistetään muun muassa sujuvaa asiakaspalvelua, selkeitä tekstejä ja toimivia kirjoittamisprosesseja"
 - ✓ "kartoittaa tarve selkokieliselle materiaalille"
 - ✓ "ideoida koulutusta"
 - ✓ "antaa tekstejä ja vuorovaikutustilanteita koskevia suosituksia ja aloitteita"
 - ✓ "ryhtyä muihin työryhmän tavoitteen edellyttämiin toimiin"
- Selvitys toimenpiteistä ja tuloksista kanslian johtoryhmälle 31.12.2020

(Virkakielityöryhmän asettaminen 14.5.2019)

Eduskunnan tekstityö ja vuorovaikutus

- Kysely kanslian osastoille ja yksiköille syksyllä 2019: 30 vastausta
- Nimeltä mainittu huomattava määrä erilaisia tekstejä ja vuorovaikutustilanteita – lähes kaikkia pidetty hyvin tai melko tärkeinä
- Paljon vaihtelua yksikkökohtaisissa tukimuodoissa kirjoittajalle
 - Ohjeita, koulutusta, oppaita, tekstien prosessikuvauksia, vertaispalautetta, asiakaspalautteen keruuta, kielipalavereita, kielitiimejä, mallitekstejä ja –fraaseja, sisäistä termityötä, editointipalvelua...
- Useat jossakin käytössä olevista keinoista mainittu myös toivelistoissa!
- **Tarve osasto- ja yksikkörajat ylittävälle systemaattiselle virkakielityölle ja hyvien käytäntöjen jakamiselle!**

Muita toiveita: kirjoittamisrauhaa, verkkosivujen analytiikkatiedot, yksinkertaisempia tekstejä, yhteistyötä tekstien laatimiseen, kirjoittajan vinkkinurkka, kielineuvontaa, kielenhuoltajan virka

Virkakielityö eurooppalaisissa parlamenteissa

- Kysely Euroopan parlamenttien kanslioille keväällä 2020 (ECPRD): 39 vastausta
- Huomattavia eroja virkakielityön toteutustavoissa ja laajuudessa: jokaisen omasta vastuusta kielenhuolto- ja editointiosastoihin (esim. Georgia, Israel, Kroatia, Kypros, Liettua, Ruotsi, Saksa)
- Käytännön työvälineitä esimerkiksi:
 - Koulutukset (esim. Albania, Espanja, Israel, Latvia, Ruotsi)
 - Termipankit (esim. Kanada, Liettua, Portugal, Sveitsi, Tanska)
 - Sisäiset kieliohjeet (esim. Irlanti, Itävalta, Kypros, Ruotsi)
 - Vertaispalaute (esim. Hollanti, Irlanti, Luxemburg, Saksa)
 - Henkilökohtainen kielikonsultointi (esim. Ruotsi, Slovenia)
- Kielenhuoltotyön pääpaino juridisissa ja muissa virallisissa teksteissä
- Sitoumus tuottaa selkotekstejä ei erityisen yleistä tai laajaa
- Puhuttuun vuorovaikutukseen ei usein kiinnitetä virkakielityössä erityistä huomiota (ks. kuitenkin Irlanti, Itävalta)

Eduskunnan kanslian virkakielikampanja

5.10.2020 – 30.6.2021

Teemat:

1. Lukijaystävälliset tekstit
2. Sujuva kirjoittamisprosessi
3. Selkeä kielioppi ja sanasto
4. Sujuva vuorovaikutus

Toteutustapoja:

1. Valittujen tekstien ja vuorovaikutustilanteiden kehittämistä yksiköissä: esim. tehtävät, kohdeyleisö, valmistelu, palaute, rakenne ja kieliasu
2. Koulutusta, ohjeita ja neuvontaa
3. Intranetin virkakielisivu
4. "Suuri virkakieliturnaus"

Tulevaisuudensuunnitelmia

- Ohjeita ja oppaita
- Koulutuksia
- Hyvien käytäntöjen levittämistä
- Selkokielen materiaalin kehittämistä
- "Kieliklinikka"
- "Editointinyrkki"

